

Képzés és Gyakorlat

Training & Practice

19. évfolyam, 2021/3-4. szám

Képzés és Gyakorlat

A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvár Campus Neveléstudományi Intézetének
és a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Karának
neveléstudományi folyóirata

19. évfolyam 2021/3–4. szám

Szerkesztőbizottság

Kissné Zsámboki Réka főszerkesztő

Szerkesztők:

Pásztor Enikő, Molnár Csilla

Kloiber Alexandra, Frang Gizella, Patyi Gábor;

Kitzinger Arianna angol nyelvi lektor

Szerkesztőbizottsági tagok:

Podráczky Judit, Varga László, Belovári Anita,

Kövérné Nagyházi Bernadette, Szombathelyiné Nyitrai Ágnes, Sántha Kálmán

Nemzetközi Tanácsadó Testület

Ambrusné Kéri Katalin, Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Pécs, HU

Andrea M. Noel, State University of New York at New Paltz, USA

Bábosik István, Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár, HU

Horák Rita, Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka (Szerbia),

Tünde Szécsi, Florida Gulf Coast University, College of Education, Fort Myers, Florida, USA

Jaroslav Charchula, Jesuit University Ignatianum In Krakow, Faculty of Pedagogy Krakow, PO

Suzy Rosemond, KinderCare Learning Center, Stoneham, USA

Krzysztof Biel, Jesuit University Ignatianum in Krakow, Faculty of Education, Krakow, PO

Jolanta Karbowniczek, Jesuit University Ignatianum in Krakow, Faculty of Education, Krakow, PO

Maria Franciszka Szymańska, Jesuit University Ignatianum in Krakow, Faculty of Education, Krakow, PO

Abdülkadir Kabadayı, Necmettin Erbakan University, A.K. Faculty of Education, Konya, TR

Szerkesztőség

Kissné Zsámboki Réka főszerkesztő

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

Képzés és Gyakorlat Szerkesztősége

E-mail: kissne.zsamboki.reka@uni-sopron.hu

9400, Sopron, Ferenczy János u. 5.

Telefon: +36-99-518-930

Web: <http://trainingandpractice.hu>

Web-mester: Horváth Csaba

Felelős kiadó: Varga László dékán

A közlési feltételeket

a <http://trainingandpractice.hu> honlapon olvashatják szerzőink

Képzés és Gyakorlat

Training and Practice

19. évfolyam, 2021/3-4. szám

Volume 19, 2021 Issue 3-4.

Jelen kiadvány az „*EFOP-3.6.1-16-2016-00018 – A felsőoktatási rendszer K+F+I szerepvállalásának növelése intelligens szakosodás által Sopronban és Szombathelyen*” című projekt támogatásával valósult meg.

TARTALOM

Table of Contents

TANULMÁNYOK

BENCÉNÉ FEKETE, ANDREA: <i>Intercultural Education in Early Childhood</i>	5
IZSAK, HAJNALKA: <i>Public awareness of correctional education carried out in juvenile correctional facilities</i>	15
KÁNTOR ZSUZSANNA: <i>Mi jár a gyermekek fejében? – A koragyermekkorai tanulás szülői és óvodapedagógusi szemmel</i>	28
LANTOS TÜNDE: <i>A munkahelyi informális tanulás meghatározó szerepe a pedagógusok folyamatos szakmai fejlődésében</i>	41
MENDELOVÁ, ELEONÓRA – ZELENÁ, HANA: <i>The current parental role in the reflection of changes in family life</i>	54
MRÁZIK JULIANNA: <i>Az e-tanulás segítése. A tanulás-szervezés átkeretezése hagyományos és nem hagyományos környezetben</i>	64
TÓTH-MERZA KATALIN – BONTÓ PETRA – ALMÁSSY ZSUZSANNA: <i>Az óvodapedagógusok általános jóllétének és munkahelyi jellemzőinek vizsgálata</i>	73
TUDLIK CSILLA: <i>A pályaeérdeklődés három konstruktuma, amely segíti a gimnáziumi tanulók megismerését</i>	85
UNGER VIVIEN ÉVA: <i>A pedagógiai intézményekhez fűződő kapcsolatban szerepet játszó bipoláris élmények összehasonlító vizsgálata</i>	96
VIDA GERGŐ: <i>A tanulási zavar elmélete és diagnosztikája – tanulási zavarral küzdő tanulók kompenzálásának segítése</i>	110

KÉPZÉS ÉS GYAKORLAT

CSIHA TÜNDE NOÉMI:

A szülői jelenlét hatása a motivációra a kora gyermekkori nyelvvelsajátításnál 120

JUHÁSZ VALÉRIA:

A nyelvi tudatosság fejlesztése óvodásoknak és alsó tagozatos tanulóknak dobókockás játékokkal 136

KISSNÉ ZSÁMBOKI RÉKA:

Az óvodapedagógus hivatásra felkészítő képzési tartalmak vizsgálata a hallgatók szakmai gyakorlatainak tükrében 149

KOÓS ILDIKÓ:

Út a nyelvi kompetencia teljessége felé 6–10 évesek anyanyelvi nevelésében: a szintagmák központi szerepe Zsolnai József NYIK-programjában 162

KOVÁCS ELVIRA:

A kooperatív tanulás során előforduló nehézségek a tanítói vélemények tükrében 170

PÁSZTOR ENIKŐ:

Az „egy személy egy nyelv” idegennyelvi módszer bemutatása az Ágfalvi Napsugár Óvodában egy empirikus kutatás tükrében 180

TARY BLANKA:

Tanárok és tanárjelöltek olvasási stratégia használata és olvasási szokásai anya,- illetve idegen nyelven 189

IVÁNCSIK RÉKA – PETŐNÉ CSIMA MELINDA – MOLNÁR MARCELL:

A 7-14 éves sérült, fogyatékos gyerekek és a terápiában velük dolgozó lovak stressz-szintváltozása lovasterápiás fejlesztések hatására 198

RECENZIO

KÉRI KATALIN:

„Testi fordulat” a neveléstörténetben: testnevelés, egészségnevelés Európában a 20. század első felében 212

DÓRA LÁSZLÓ:

Szülők kézikönyve az okoseszközök intelligens használatához 218

Szülők kézikönyve az okoseszközök intelligens használatához

Uzsalyiné Pécsi Rita: Fejleszt vagy rombol? Kulcs az okoseszközök okos használatához. Kulcs a Muzsikához Kiadó, Pécs, 2020. ISBN 9786156228000

Pécsi Rita neveléskutató könyve egy olyan mű, amely a maga teljességében hiánypótló a magyar könyvpiacra, mind tartalmára mind a felépítésére tekintettel. Nem elsősorban szakmabeli pedagógusoknak vagy kutatóknak készült, bár ők is hasznosíthatják a benne rejlő tudásanyagot, hanem inkább XXI. századi gyakorló szülők hétköznapijait könnyítheti meg. A kiadvány tárgyalja a televízió / internet és a mobiltelefonok, vagy okoseszközök gyerekekre gyakorolt viszonyát és hatását egyaránt.

Más – túlzottan tudományos és kizárólag a szakmának írott – kiadványokhoz képest szokatlanul, egy kis biokémiával és pszichológiával kezdi a könyv egésze kiterjedő, és a további gondolatmeneteket megalapozó eszmefuttatást a szerző, a dopaminhatásból kiindulva. Ez az alapgondolat végig hasznosítható a könyvben, mert megmagyarázza a képernyőn látható tartalmak – látens - vonzó tulajdonságát. Ebből bontja ki és vezeti le a könyv egészére vonatkozó összefüggésrendszert a szerző, tehát nem a megszokott pedagógia-pszichológiai bevezetővel indul a könyv. A rendkívüli felütés azonban jól funkcionál, a tartalmas és jól követhető okfejtéshez pedig a könyv olvasása során könnyű visszalapozni, ha szükség lenne rá. A könyv minden fejezetéről el lehet mondani, hogy logikus gondolatmeneteket tartalmaz, könnyen követhető szerkezetű, és kifejezetten olvasmányos könyv, mindennapi forgatásra. A stílusa gördülékeny, éppen annyi szakmai kifejezést és tudományosságot adagol minden részben, amennyi a pontos és adekvát megértéshez szükséges, a hitetlenséget alátámasztja. Ezen keresztül mutatja be azokat az érveléseket, amelyek megértése döntő fontosságú ahhoz, hogy a vibráló készülékek világában egy holisztikus,

összefüggő hatásrendszert megismerjen az átlagos tudással rendelkező olvasó.

Hasonlít a kiadvány stílusa és megfogalmazása, az 1970-es évek második felében megjelent Minerva Családi könyve sorozat, Vekerdy Tamás és Ranschburg Jenő által írt kiadványaihoz, és nevelő-tanító funkciójához.

Az első, valamivel több, mint 100 oldalas fejezetben derül ki, hogy az okoseszközök miként hatnak és hogyan befolyásolják a gyerekek kognitív és érzelmi fejlődését, továbbá milyen fejlődési zavarokat idéz(het)nek elő. A tárgyalás teljes körű: a szülő-gyerek kapcsolattól kezdve a gyerekek életkorának megfelelő géphasználatig, miközben képet alkothat a könyv olvasója, egészen a modern, mai világunkban felfedezett civilizációs zavarokig, amelyek döntő többsége nagyon szoros kapcsolatban áll a címbe is jelzett készülékekkel és programokkal. Az író tájékozottságához kétség sem fér: elemzi a „Fészt”, a Minecraftot, és rendkívül didaktikusan tudatosítja a feltáró elemzése során a negatív hatások romboló mechanizmusait. Ez előzőekből is érzékelhető, hogy a szóhasználat nem elvont, alkalmazkodik az előzetes tudással nem rendelkező fogyasztóhoz, és minden egyes alfejezetet alaposan körbejár.

A könyv végigvezeti az olvasót a kisgyerekkortól egészen a kamaszkor végéig, bemutatva közben a fejlődépszichológia főbb állomásait és jellemzőit. A szerző kitér minden olyan részletre, amely az egészséges fejlődéshez hozzájárul és kapcsolatban áll az okoseszközök hatásaival. A beszédtanuláson át a környezeti ingerek fontosságáig, a játékos tapasztalatszerzéstől a testtudat és idegpályák kialakulásáig valóban minden benne van a könyvben, amit egy szülőnek érdemes

tudnia, még mielőtt bébiszitterként alkalmazza a készüléket.

Egyik legfontosabb kérdéskör amit Pécsi Rita körbejár, a képernyő értelmezés és a gyorsan váltakozó sok színes kép miatt kialakuló figyelemzavar, viselkedésváltozások tendenciaként megfigyelhető különbségei a fiatalabb generációk esetében. Mindez természetesen az egészséges életvitelre és a tanulásra is negatívan hat, ráadásul nagyon sokrétűen. Az egyik legérdekesebb rész – a sok közül – ezzel összefüggésben a FOMO betűszó (fear of missing out) és tartalma. A fogalom mögött a közösségi oldalak hírfolyamaiból való kimaradás vagy lemaradás értendő, amely szinte elvonásszerű tüneteket válthat ki.

Az összesen 180 oldalas mű valóban kézikönyv méretű, könnyen forgatható, és igényesen kivitelezett. A laptükör meghúzása (a szöveg elhelyezése a papíron) és maga a szöveg beosztása is szellős, könnyen áttekinthető, az egyes fejezetek jól áttekinthetőek.

A könyv tartalma bár néha riasztóan hat, de nem ijesztgeti az olvasót, viszont őszintén továbbadja a szakirodalomból és élettapasztalatából fakadó tudást és következtetéseket. Nyíltan és bátran mesél a pornográfáról ugyanúgy, mint a stresszről, és meggyőzően érvel amellett, miért kell egészséges viszonyt kialakítani a családban (és természetesen az iskolában is) a felnövekvő generáció számára.

A hasonlatai izgalmasak: a hétköznapi életből és élményekből merít, helyenként hosszabb példákkal illusztrálja a (nevelés)tudomány által feltárt jelenségeket. Nem veti meg a humor meggyőző és alátámasztó erejét sem, az én-hatékonyság megragadható magyarázata után olvasható az alábbi szemléletes sor: „Majd én! Hagyjál! Majd magam, majd én ededűj! Én kötöm be a cipőmet, én, majd én...ne segíts, majd én csinálom!” (59.p.)

A kiadvány tartalmazza az új és a legújabb szakirodalmi hivatkozásokat és irodalmakat, a könyv végén pedig külön bibliográfia szerepel, ahonnan további ötleteket kaphatunk látókörünk tágításához. A minden-

napi pszichológiánk részévé teszi a gyerekevelés olykor nehéz, érthetetlen mozzanatait, mert bizony előfordulhat, hogy a gyerek „szétszedi a sírós babát, a svájci órát, megkóstolja a gilisztát...”, (57 p.) és mindez a növekedésének – tanulási folyamatainak törvényszerű következménye csupán. Ennek a fejlődépszichológiájába avat be minket a könyv, miközben folyamatosan kitér a médiával való kapcsolatra is.

A második rövid fejezet javaslatot ad az on-line és egyéb kütyük használatára vonatkozó helyes, egészséges és a gyerek érdekeinek szempontjából alkalmazásról, miközben tárgyalja annak családi aspektusait is. Leginkább kiemelkedő mondanivaló ebben a részben a közös élmény a szülővel, barátokkal, amely segít a másokra való ráhangolódásban, és az élményközpontot aktiválja. A harmadik fejezet pedig számos off-line megoldást kínál, példákkal, játék lehetőségekkel, magyarázatokkal és a média által befolyásolt gyerekkor igazi élményekkel telivé tételére. Az itt található 19 pontokba szedett kreatív ötlet (plusz az utána következő hasznos tippek) valójában sokkal többet nyújtanak, mint az gondolhatnánk. A kiegyensúlyozott és biztonságos fejlődés lehetőségét, élményekkel összekapcsolva, magyarázva és indokolva ennek szükségességét a mediatizált világban. A természetélmények hangsúlyozása és a valóság megismerése itt ismét visszaköszön korábról, mert a médiával való kapcsolat ellensúlyozását érdemes többször is alátámasztani, mindig egy kicsit más oldalról megközelíteni.

A könyv tipográfiája a 1980'-as évek végét és a következő évtized elejét idézi, mert a műben kétféle betűszín szerepel. A fekete a magyarázó, értelmező szöveg, míg halványkéken szerepelek azok a legfontosabb észrevételek valamint tanulságok és megfontolandó tanácsok, amelyeket jó észben tartani, a hétköznapi szülő-gyerek kapcsolatban. Mivel a könyv sok érdekes részletet és elgondolkodtató információt ad közre, a másodszori olvasást és tájékozódást ez a megkülönböztetés jól segíti.

A könyvet végigolvasva egyértelműen kiderül, hogy nem kell a gyerekeket feltétlenül

eltiltani a modern eszközöktől, csak értelmesen kell tudni használni, és következetesen alkalmazni – szülőként, jó pedagógusként. A gyerekkor pedig nem az internetes mesénél

kezdődik, hanem mint régebben, a közös, szülővel megvalósuló palacsintasütésnél, és barátokkal való időtöltésnél, szalvétahajtogatásnál, társasjátékozásnál.

DÓRA LÁSZLÓ¹

¹ Ph.D, főiskolai docens, Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Neveléstudományi Tanszék;
email: dora.laszlo@avkf.hu